

IV. DIN JURISPRUDENȚA ÎCCJ

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 11/2015:
ART. 2 ALIN. (1), ART. 4 ALIN. (1) DIN O.U.G. NR. 4/2005
PRIVIND RECALCULAREA PENSIILOR DIN SISTEMUL
PUBLIC, PROVENITE DIN FOSTUL SISTEM
AL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT
(M. OF. NR. 522/14.07.2015)**

Redacția ProLege

ABSTRACT

As a result of the High Court of Cassation and Justice's activity, the Official Journal of Romania published several decisions on motions of appeal in the interest of the law, settling legal issues concerning certain provisions of the Civil Procedure Code of Romania, of the Highway Code and a normative act concerning public pensions.

The Official Journal of Romania published several decisions on preliminary rulings to settle legal issues, concerning certain provisions of the the Criminal Procedure Code of Romania and several normative acts concerning contentious administrative matters.

RIL

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 11/2015	Decizia ÎCCJ (Complet RIL)	O.U.G. nr. 4/2005	Art. 2 alin. (1), art. 4 alin. (1)	Stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 - 31 martie 2001

În M. Of. nr. 522 din 14 iulie 2015, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 11/2015 privind examinarea recursului în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Ploiești cu privire la modul de recalculare a drepturilor la pensie potrivit O.U.G. nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din

sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat (M. Of. nr. 119 din 7 februarie 2005; cu modif. și compl. ult.), aprobată cu modificări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare, și H.G. nr. 1.550/2004 privind efectuarea operațiunilor de evaluare în vederea recalculării pensiilor din sistemul public, stabilite în fostul sistem al asigurărilor sociale de stat potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, în conformitate cu principiile Legii nr. 19/2000 (M. Of. nr. 897 din 1 octombrie 2004; cu modif. și compl. ult.), cu luarea în considerare a unui stagiul de cotizare de 20 de ani, potrivit dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială (M. Of. nr. 82 din 6 august 1977; cu modif. și compl. ult.), respectiv de 30 de ani, potrivit art. 8, persoanelor pensionate înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, pornind de la modul de interpretare a dispozitivului și considerentelor Deciziei ÎCCJ (Complet RIL) nr. 40/2008.

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 2 alin. (1) O.U.G. nr. 4/2005

„(1) Recalcularea prevăzută la art. 1 se efectuează prin determinarea punctajului mediu anual și a cuantumului fiecărei pensii, cu respectarea prevederilor Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor prezentei ordonanțe de urgență”.

Art. 4 alin. (1) O.U.G. nr. 4/2005

„(1) Determinarea punctajului mediu anual și a cuantumului fiecărei pensii se face pe baza datelor, elementelor și informațiilor din documentațiile de pensie aflate în păstrarea caselor teritoriale de pensii, cu respectarea prevederilor H.G. nr. 1.550/2004 privind efectuarea operațiunilor de evaluare în vederea recalculării pensiilor din sistemul public, stabilite în fostul sistem al asigurărilor sociale de stat potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, în conformitate cu principiile Legii nr. 19/2000”.

Art. 2 alin. (1) și (3) din anexa la H.G. nr. 1.550/2004

„(1) Stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual reprezintă vechimea integrală în muncă prevăzută de legislația în vigoare la data deschiderii dreptului la pensia de care persoana beneficiază sau care i se cuvine la data începerii operațiunilor de evaluare.

(...)

(3) Pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 – 31 martie 2001, stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual va fi cel reglementat de Legea nr. 3/1977”.

Art. 1 alin. (1) și (2) din anexa la H.G. nr. 1.550/2004

„(1) Evaluarea pensiilor din sistemul public, stabilite în fostul sistem al asigurărilor sociale de stat potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, se efectuează pe baza prevederilor Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Prezentele norme metodologice reglementează modalitățile de rezolvare unitară a problemelor care apar ca urmare a unor interpretări diferite ale prevederilor legale, generate de evoluția în timp a legislației de pensii”.

Art. 8 alin. (1) Legea nr. 3/1977

„(1) Personalul muncitor, care are o vechime în muncă de minimum 30 ani bărbații și 25 ani femeile, are dreptul la pensie pentru munca depusă și limita de vârstă, la împlinirea vârstei de 62 ani bărbații și 57 ani femeile”.

Art. 9 alin. (1) Legea nr. 3/1977

„(1) Vechimea în muncă ce se ia în considerare la stabilirea pensiilor pentru munca depusă este timpul cât o persoană a fost încadrată în baza unui contract de muncă”.

Art. 11 alin. (1) și (2) Legea nr. 3/1977

„(1) Pensia integrală pentru munca depusă și limita de vârstă se determină în procente din retribuiția tarifară, diferențiate pe tranșe de retribuiții și grupe de muncă, stabilite potrivit legii.

(2) Procentele corespunzătoare grupelor I și II de muncă se aplică persoanelor care au lucrat efectiv în aceste grupe cel puțin 20 ani în grupa I sau 25 ani în grupa II de muncă; dacă au lucrat mai puțin, la procentele corespunzătoare grupei III se acordă un spor proporțional cu timpul efectiv lucrat în grupele I și II”.

Art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3/1977

„(1) Persoanelor care au lucrat efectiv cel puțin 20 ani în locuri care, potrivit legii, se încadrează în grupa I de muncă sau cel puțin 25 ani în grupa II de muncă, la stabilirea pensiei li se ia în calcul, pentru fiecare an lucrat în aceste grupe câte:

- a) un an și șase luni pentru grupa I de muncă;
- b) un an și trei luni pentru grupa II de muncă”.

Art. 3 alin. (1) Legea nr. 3/1977

„(1) Dreptul la pensia de asigurări sociale este recunoscut tuturor cetățenilor țării care au desfășurat o activitate permanentă pe baza unui contract de muncă și pentru care unitățile socialiste au depus contribuția prevăzută de lege, la fondul de asigurări sociale de stat”.

Art. 2 alin. (3) din Normele metodologice aprobate prin H.G. nr. 1.550/2004

„Pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 – 31 martie 2001, stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual va fi cel reglementat de Legea nr. 3/1977”.

Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

1. Într-o primă orientare jurisprudențială, majoritară, s-a reținut, în esență, că la stabilirea punctajului mediu anual recalculat trebuia utilizat **stagiul de cotizare de 20 de ani pentru persoanele încadrate în grupa I de muncă și, respectiv, de 25 de ani pentru persoanele încadrate în grupa a II-a de muncă**, în temeiul art. 14 din Legea nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare.

2. Într-o a doua orientare jurisprudențială, se susține că s-au avut în vedere considerentele Deciziei ÎCCJ nr. 40/2008 date în recursul în interesul legii, apreciindu-se că au fost stabilite în mod corect drepturile de pensie ale persoanelor

pensionate sub imperiul Legii nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare, în urma recalculării pensiei din sistemul public, prin **luarea în considerare a unui stagiul complet de cotizare de 30 de ani**, potrivit dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare.

Colegiul de Conducere al Curții de Apel Ploiești învederează că problema supusă analizei prin prezentul recurs în interesul legii este în continuare de **actualitate** și prezintă **interes** chiar în condițiile aplicării Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare (în vigoare din 1 ianuarie 2011), pentru considerentul că, pe rolul instanțelor, se găsesc litigii prin care persoane pensionate în perioada de incidență a prevederilor Legii nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare, solicită să se constate că au lucrat, în diferite perioade, în condiții care se încadrează în grupa I sau a II-a de muncă.

Jurisprudența Curții Constituționale

Curtea Constituțională a fost sesizată în numeroase rânduri cu soluționarea unor excepții de neconstituționalitate a diferitelor prevederi ale O.U.G. nr. 4/2005, aprobată cu completări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare, care însă au fost respinse.

Prin **D.C.C. nr. 1/1995** (M. Of. nr. 16 din 26 ianuarie 1995) privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, s-a reținut că „puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta”.

Prin **D.C.C. nr. 1.073/2008**, instanța constituțională a reținut că legiuitorul are libertatea să stabilească drepturile de asigurări sociale convenite, condițiile și criteriile de acordare a acestora, modul de calcul și cuantumul lor valoric, în raport cu posibilitățile create prin resursele financiare disponibile, și să le modifice în concordanță cu schimbările ce se produc în resursele economico-financiare. Prin urmare, situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului *tempus regit actum* nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări, și nici a celor care consacră dreptul la pensie.

Jurisprudența CEDO și CJUE

La nivelul celor două instanțe europene **nu s-a identificat jurisprudența relevantă** care să vizeze în mod direct problema de drept supusă analizei, în condițiile în care recalcularea dispusă prin O.U.G. nr. 4/2005, aprobată cu completări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare, nu putea avea efectul diminuării cuantumului pensiei aflate în plată, pensii stabilite în condițiile legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001 (data intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare), așadar, în perioada de

activitate a Legii nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare (1 iulie 1977 – 31 martie 2001), premisă ce ar fi putut antrena invocarea unei vătămări din perspectiva drepturilor omului (cum s-a întâmplat în cazul reducerii pensiilor speciale dispuse prin Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, cu modificările ulterioare).

Opinia procurorului general

Potrivit opiniei procurorului general, problema de drept înțeleasă, fie ca obiect, fie drept cauză a recursului în interesul legii, nu își află originea în dispoziții legale interpretate și aplicate neunitar de instanțele de judecată, ci în **modalitatea în care în practica judiciară s-a făcut aplicarea precedentei decizii în interesul legii**, plasându-se o anumită precaritate asupra caracterului său obligatoriu.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Raportul întocmit de judecătorii-raportori este în sensul că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 2 alin. (1), art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, aprobată cu completări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 2 alin. (1) și (3) din anexa la H.G. nr. 1.550/2004, cu modificările și completările ulterioare, prin care au fost aprobate Normele metodologice de evaluare a pensiilor din sistemul public, stabilite în fostul sistem al asigurărilor sociale de stat potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, în vederea recalculării în conformitate cu principiile Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, **stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 – 31 martie 2001 este:**

- 20 de ani în cazul celor care au lucrat efectiv în grupa I de muncă; și
- 25 de ani în cazul celor care au lucrat efectiv în grupa a II-a de muncă, conform art. 14 din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, cu modificările și completările ulterioare;
- 30 de ani (în cazul bărbaților) și 25 de ani (în cazul femeilor), pentru cei care au lucrat efectiv în grupa a III-a de muncă, potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, cu modificările și completările ulterioare.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 11/2015

Prin Decizia nr. 11/2015, ÎCCJ (Complet RIL) a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Ploiești.

ÎCCJ a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 2 alin. (1), art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din

sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat aprobată cu completări prin Legea nr. 78/2005, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 2 alin. (1) și (3) din anexa la H.G. nr. 1.550/2004 de aprobare a Normelor metodologice de evaluare a pensiilor din sistemul public, stabilite în fostul sistem al asigurărilor sociale de stat potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, în vederea recalculării în conformitate cu principiile Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, **stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual pentru persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în intervalul 1 iulie 1977 – 31 martie 2001 este:**

- 20 de ani în cazul celor care au lucrat efectiv în grupa I de muncă; și
- 25 de ani în cazul celor care au lucrat efectiv în grupa a II-a de muncă, conform art. 14 din Legea nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare;
- 30 de ani (în cazul bărbaților) și 25 de ani (în cazul femeilor), pentru cei care au lucrat efectiv în grupa a III-a de muncă, potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 3/1977, cu modificările și completările ulterioare.